

VEGHETORI LA OBÂRȘII

LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI NAȚIONAL
VEGHETORI LA OBÂRȘII

TEMA:

*COLECTIVIZAREA – UN EXPERIMENT DRAMATIC ASUPRA
COMUNITĂȚILOR ȚĂRĂNEȘTI DIN MARAMUREȘ*

18-19 IUNIE 2022, DRAGOMIREȘTI, MARAMUREȘ

Coordonatori: Vasile Țiplea, Ioana Raluca Mîrza

LIMES

2023

Cuprins

**Lucrările Simpozionului național „Veghetori la obârșii”, cu tema:
„Colectivizarea – un experiment dramatic asupra comunităților
țăărănești din Maramureș”, 18-19 iunie 2022, Dragomirești,
Maramureș**

Ioan Păun OTIMAN, Doru PAMFIL <i>Marea dramă a țăranului român: date despre colectivizare ale perioadei 1945-1949</i>	7
Emil BURZO <i>Colectivizarea agriculturii (1949-1962), distrugerea lumii tradiționale a satului</i>	17
Andrei Alexandru ACHIM <i>Imaginea țăranului în opera lui Ion Luca Caragiale</i>	27
Grigore ANDREICA <i>Ochi în lacrimi și blesteme</i>	35
Gheorghe Mihai BÂRLEA <i>Considerații sociologice privind colectivizarea în Maramureș</i>	41
Ioan BOCȘA <i>Amintiri dulci-amare</i>	45
Simion BOGÎLDEA <i>Colectivizarea între propagandă, utopie și tragedie (I)</i>	49
Ioan DEAC <i>O experiență trăită la C.A.P Bogdan Vodă (1977-1990)</i>	81
Elisabeta FAICIUC <i>Colectivizarea agriculturii în Dragomirești (MM) – analiză de caz</i>	89

Ana-Daniela FARCAȘ	
<i>Considerente privind reforma agrară din 1921 și colectivizarea în România</i>	101
Ioan-Mircea FARCAȘ	
<i>Éléments allogènes en Maramureș</i>	123
Ilie GHERHEȘ	
<i>Petrova - colectivizarea unui sat care „nu trebuia” colectivizat</i>	139
Ilie GHERHEȘ	
<i>Chiaburii Raionului Vișeu (1950-1959) și poreclele lor de consacrare</i>	145
Simion IUGA	
<i>Câteva date despre G. A. C./C. A. P. „Brazde Unite” din Sălișteea de Sus (1950-1990)</i>	151
Natalia LAZAR	
<i>Satul românesc și propaganda comunistă sau despre o fragmentare a tradiției</i>	169
Atanasie MERCAȘ	
<i>Pelerinajele la mănăstirea de la Nicula în perioada colectivizării agriculturii</i>	179
Marian NENCESCU	
<i>O dramă românească: colectivizarea agriculturii</i>	191
Ion PETROVAI	
<i>Colectivizarea în Petrova Maramureșului văzută cu ochii unui copil</i>	197
Vasile ȚIPLEA	
<i>„Prelucrarea” mireștenilor pentru Gospodăria Agricolă Colectivă, „Iza Dragomirești”</i>	201
ANEXE	209

MAREA DRAMĂ A ȚĂRANULUI ROMÂN:
DATE DESPRE COLECTIVIZARE ALE PERIOADEI
1945-1949

**Academician Ioan Păun Otiman,
Academician Doru Pamfil**

Colectivizarea agriculturii a fost un fenomen complex care a afectat țărâניה română în proporție de peste 90%. Acest experiment nefericit a fost amplu studiat, comentat sau ecranizat, sub toate aspectele, cu evidențierea în special a consecințelor sale nefaste, de la mari spirite literare la cercetători științifici, academicieni, oameni de știință sau de artă, din România sau străinătate. Aș aminti și studiul, făcut timp de peste 15 ani, de autoarea americană prof. Gail Kligman, care a publicat memorabila sa carte: *Țăranii sub asediu. Colectivizarea (1949-1962)*, Polirom.

Dacă este să apreciem prin câte a trecut țăranul român în legătura sa cu pământul, cel care l-a ținut în viață, i-a dat pâine (bună sau amară), bucurii, necazuri, viață și moarte timp de secole, trebuie să recunoaștem că una dintre perioadele cele mai dramatice, poate cel mai dur și în totalitate cu consecințele nefaste, a fost **colectivizarea**. Dacă studiem efectele colectivizării asupra spiritului țăranului și a economiei rurale a țării, la o analiză riguroasă, vom constata că ele nu s-au șters nici azi, după 60 de ani de la încheierea ei (1962) și după peste 30 de ani de la dizolvarea (parțială) a gospodăriilor agricole colective (1990).

În scurta noastră prezentare vom încerca să răspundem la două întrebări. Prima ar fi: **Pentru ce tip de agricultură puteau optau guvernării români în anul 1945?** La sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial se cunoșteau deja în Europa, de peste un sfert de secol, două tipuri de agricultură: cea privat-familială din țările vest europene și cea de tip comunist (colhoznic și sovhoznic) din Uniunea Sovietică. Concluzii asupra rezultatelor obținute de cele două sisteme puteau fi deja formulate, asemenea și posibilele opțiuni în favoarea țăranului român.

Fără a intra în motivațiile de natură ideologică care au „fundamentat” procesul de colectivizare al agriculturii sovietice, amintim doar că tezele lui Marx și Lenin cu privire la „socializarea” agriculturii nu s-au bazat pe un experiment economic și social, oricât de restrâns. Tezele marxist-leniniste, prin care țaranii proprietarii de pământ au pierdut circa 200 milioane de hectare de teren agricol (mai mult de jumătate din suprafața agricolă a Europei), iar aproximativ 100 milioane de țărani au luat, prin „liberul consimțământ”, calea agriculturii de tip colhoznic, erau de fapt niște simple „construcții” ipotetice. Nici Marx și nici Lenin nu au avut cunoștințe de agricultură și nici măcar „rădăcini” rurale. Acum, după o experiență macrosocială de proporții, se poate afirma, din practica agricolă la scară mondială, macroeconomică și transnațională, că tezele agrare marxist-leniniste cu privire la „transformarea socialistă a agriculturii” erau doar simple și grave utopii. Experimentul sovietic, început în anul 1920, nu a fost din păcate suficient înțeles nici până în anul 1945, pentru a stopa extinderea acestui tip de agricultură dezastruoasă și în țările intrate în sfera sovietică: România, Albania, Bulgaria, Ungaria, Cehoslovacia, Republica Democrată Germană și, în parte, Iugoslavia și Polonia.

Din păcate chiar și unii dintre iluștrii noștri agronomi ai vremii, cum a fost M. Chirițescu-Arva, din necunoaștere ori superficialitate, a făcut o gravă eroare încercând să forțeze o similitudine între fermierul american și colhoznicul sovietic. Nu cred că bine documentatul profesor M. Chirițescu-Arva nu ar fi auzit și cunoscut marea foamete colhoznică rusească și ucraineană a anilor '30 ai secolului trecut, atunci când în numai 4-5 ani au murit de foame câteva milioane de oameni aflați pe cel mai fertil sol al Europei – cernoziomul ruso-ucrainean. Desigur au fost și ați specialiști și politicieni care au avertizat asupra pericolului opțiunii sovietice. Concluziile ar fi trebuit să fie clare pentru puterea instalată în **România în anul 1945 atunci când a trebuit aleagă între cele două „tipuri” de agricultură de tip privat european și american sau agricultură colhoznică de tip sovietic.**

Puterea comunistă instalată la 6 martie 1945, prin Guvernul Petru Groza, a trebuit să dea răspunsul la prima noastră întrebare, cu mențiunea că trebuie să facem o netă demarcație între **țaranii români și plugarii politici** ai P. Groza: „*Când ne-am dus la București, printre alții și cu prietenul Zăroni, cea dintâi întrebare pe care ne-au pus-o conducătorii partidului comunist a fost: „Voi, plugarii, ce program aveți? Ce vreți să facem cu pământul?” iar noi plugarii am răspuns: „Noi vrem să rămânem*

proprietari pe pământurile pe care le muncim (s.n.). Mai mult, noi vrem să câpătăm și pământurile acelor care au mai mult decât trebuie; să dăm pământ și acelor care n-au sau au prea puțin, sub două-trei iugăre, să aibă și aceștia.

Partidul comunist a aprobat acest lucru, pentru că programul său dintotdeauna a fost desființarea moșierimii și împărțirea pământului la țărani și am dus luptă împreună o toamna întregă; acum fiecare este stăpân pe iugărul său de pământ; și aceasta în bună parte și grație Partidului comunist¹.

Era limpede că țărani români, care au dus greul războiului, cei care au trecut Prutul, Nistrul și Bugul, cei care au ajuns pe câmpul de luptă de pe Don, în Marea Câmpie Ucraineană, în Caucaz și la Stalingrad, iar apoi în Tatra și până aproape de pământul Germaniei, **doreau să rămână proprietari pe pământurile pe care voiau să le muncească**. Ei nu și-au imaginat nici o clipă, mai ales cei care au văzut deja colhozurile și sovhozurile din stepa ucraineană și cea rusă, și au auzit de dezastrul provocat de marea foamete sovietică, că Partidul comunist, cu mâna lui Petru Groza, va pregăti colectivizarea și în România.

Cea ce se știe poate mai puțin din această perioadă este că Petru Groza a făcut o vizită la Moscova pentru a primi sfaturile lui Stalin, cu privire la colectivizarea țărănilor români. Relatarea lui Petru Groza precizează că: „Am avut o întrevvedere cu generalisimul Stalin, între patru ochi, fără tâlmaciul. Nimeni dintre străini până acum n-a fost invitat în aceste condițiuni. Am fost chemat seara târziu și conversația s-a purtat în limba germană. Am examinat împreună toate problemele românești. Cunoștea realitățile românești în cele mai mici amănunte. Cunoștea bogățiile noastre, - pe toate, nu numai petrolul (sic!). Îl interesa îndeosebi soarta plugărimii. Am vorbit despre experiența sovietică în agricultură. **M-a sfătuit să rămân la proprietatea individuală. Să ne ferim de a forța evoluția muncii în agricultură. Dar, să întărim această proprietate individuală și să înlocuim munca brută, de ilot, a plugarului prin mașinism.** (s.n.)

Citit aceste note în cartea „Reconstrucția României. Discursuri politice, conferințe, interviuri 1944-1946”, pag. 161-162, apărută la Tipografia Viața literară în anul 1946, care reproduce cuvântarea din 18 septembrie 1945 la ședința Comitetului Executiv al Frontului Plugarilor, ne putem pune

¹ P. Groza - *Reconstrucția României, Discursuri politice, conferințe, interviuri 1944-1946*, Tipografia Viața literară, București, 1946, p. 291.

Întrebarea: a fost sincer Petru Groza când a reprodus discuția cu Stalin de la Kremlin? Considerăm că Petru Groza îl cunoștea foarte bine pe Stalin, că auzise de lichidările sale politice. În consecință, apreciem că el nu-și putea permite să mistifice, să înflorească declarațiile lui Stalin, chiar dacă au fost numai între patru ochi.

Este de presupus că recomandarea făcută de Stalin avea alt interes, unul economic. La data discuției România avea o imensă datorie de război față de U.R.S.S., cea mai importantă fiind achitată în produse agricole. Ori Stalin, cunoscând randamentele dezastruoase ale agriculturii colhoznică din Uniunea Sovietică și-a pus întrebarea: cum va achita România această datorie dacă va trece la colectivizarea agriculturii după modelul sovietic? Logica strictă a interesului economic sovietic față de performanțele agricole ale României, ne conduce astfel spre concluzia veridicității discuției purtate. Este interesant că după moartea lui Groza, cartea sa „*Reconstrucția României. Discursuri politice, interviuri 1944-1946*”, a fost scoasă din toate bibliotecile publice fiind **topită**. În anul 1973, Editura politică reeditează operele politice ale lui Petru Groza într-o carte masivă **Texte alese: articole, cuvântări, interviuri**, având o prefață amplă scrisă de George Ivașcu. Dacă cercetăm cu atenție această nouă ediție și căutăm textul din cartea **Reconstrucția României** apărută în anul 1946 acest pasaj al discuției cu Stalin nu mai apare. Operase cenzura! De ce a fost cenzurat Petru Groza tocmai aici, la capitolul evoluției agrare? Trecuseră peste 25 de ani de atunci și se apropia scadența a unei posibile dări de seamă cu privire la eminenta catastrofă agrară din România iar guvernării comuniști puteau astfel avea o motivație a colectivizării țăranilor români după „importul de sistem” din Uniunea Sovietică. Nu se dorea de fapt nici identificarea sau tragerea la răspundere a celor care au dus la catastrofă agricultura în perioada comunistă și nici prezentarea reală a efectelor colectivizării agriculturii în România. Desigur era incomod să se știe că până și Stalin i-a „sfătuit” pe comuniștii români „*să rămână la proprietatea individuală*”, „*să întărească proprietatea țărănească individuală*”, și că „*nu a recomandă sovhozurile*”. Desigur aceste sfaturi nu-l reabilitează pe Stalin căci știm de substratul interesului economic sovietic pentru această opțiune. Cam acestea erau opțiunile la prima întrebare.

Cum s-a înfăptuit reforma agrară din 1945, ar fi a doua întrebare la care încercăm să răspundem? Au urmat un lung șir de hotărâri ale Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român (P.M.R.), decrete, hotărâri ale Consiliului de Miniștri care, practic, au desființat proprietatea

privată, au decimat clasa țărănească, mai cu seamă gospodarii de frunte ai satelor românești -chiaburii-, cu toată rezistența anticomunistă puternică a țăranilor din Argeș, Muscel, Făgăraș, Bucovina, Munții Banatului sau Transilvania

Mai întâi a fost **Hotărârea de colectivizare a agriculturii** care este adoptată la plenara C.C. al P.M.R. din 3-5 martie 1949, iar cadrul juridic al acestui proces este fixat prin Decretul 133 din aprilie 1949. În acest decret se prevăd următoarele: „*cooperativele își desfășoară activitatea în cadrul programului de stat și constituie un factor important în lupta pentru construirea comunismului în R.P. Română*”. În urma hotărârii plenarei PCR din martie 1949, începe colectivizarea. Primele gospodării agricole (GAC) apar încă în primăvara anului 1949.

Procesul de colectivizare nu s-a produs de la sine, cum fals susține doctrina comunistă: prin liberul consimțământ al țăranilor. A urmat un nesfârșit șir de represiuni de natură juridică, materială, economică, fizică și psihică asupra țăranilor, descrise cu atâta dramatism de Marin Preda și Nicolae Breban. Intimidarea țăranului a cuprins cele mai cumplite metode.

Prima acțiune comunistă împotriva țăranului a avut ca obiect distrugerea bazei economice a acestuia. Au fost vizați mai întâi țăranii înstăriți (chiaburii), cărora le-a fost impus **sistemului cotelor obligatorii**. În perioada anilor 1950-1954, mulți țărani, care, deși recoltau 5-6 ha de grâu și tot atâta porumb, nu aveau suficientă pâine pentru un an de zile. Nu de puține ori, țăranii erau obligați să „predea” la fondul de stat, sub formă de cotă obligatorie, o cantitate mai mare de produse decât recolta anuală obținută. Prin acest sistem diabolic s-a căutat și s-a reușit să se aducă la același numitor inferior țăranii înstăriți și mijlocași cu cei săraci.

A doua cruntă lovitură, prin care s-a produs o puternică intimidare a populației rurale, a fost **deportarea** în Bărăgan. Peste noapte, de Rusalii, în anul 1951, peste 50.000 de familii înstărite din satele bănățene și mehedintene au fost imbarcați în vagoane de marfă, cu câteva lucruri și lăsați sub cerul liber al Bărăganului. În buletinul lor s-au tipărit două litere: D.O. - domiciliu obligatoriu. Acolo, în satele delimitate prin țăruși, în stepa Bărăganului, și-au făcut bordeie, școli, cimitire.

Premergător procesului de colectivizare, în anul 1950, statul comunist emite Decretul-lege nr. 151 cu privire la **comasarea terenurilor agricole**. Prin acest Decret-lege se abrogă Legea 203/1947, iar prin art. 8 al acestui Decret-lege s-a scos terenul agricol din circuitul civil. Acest act normativ elimină circulația civilă a terenului agricol, de fapt, legiferează

comasările de teren ale G.A.C.-ului înființate pe cele mai bune sole, cu solurile cele mai fertile din fiecare sat colectivizat.

O altă formă a colectivizării cu puternic impact social, economic și politic a fost cea a **întovărășirilor agricole**. Conducerea P.M.R., analizând procesul de colectivizare propriu-zis în anul 1950 și prima jumătate a anului 1951, constată faptul că „parametrii cantitativi” ai colectivizării nu sunt atinși cum se stabilise la Plenara din 3-5 martie 1949. În aceste condiții, în septembrie 1951, Plenara C.C. al P.M.R. hotărăște **înființarea de întovărășiri agricole ca o formă intermediară, tranzitorie între proprietatea privată și cea colectivă**. De fapt, prin întovărășire se urmărea „obișnuirea” țăranului cu formele colectiviste de tip sovietic ale exploatarei agricole. Țăranul a rămas, de formă, proprietar, iar exploatarea propriu-zisă luând aspectul colectiv. În perioada 1952-1959 se înființează peste 12.000 de întovărășiri în care au fost cuprinse circa 1,7 milioane familii de țărani cu o suprafață de 3,4 milioane ha.

Mai trebuie adăugat la fenomenul colectivizării și apariția H.C.M. 1650/1953 prin care se legiferează statutul-model al G.A.C. Prin H.C.M. 1650/1953, se prevede în mod expres că „**la intrarea în G.A.C. membrii vor aduce în patrimoniul gospodăriei tot pământul**”, tocmai ceea ce prezicea tânărul Niculaie Moromete tatălui său, Ilie Moromete, cu numai un an mai înainte, în satul Siliștea.

În acest cadru politic, legislativ, economic și social cu **o conducere de stat dictatorială, imorală, incompetentă, dar profund îndoctrinată comunist, dornică în același timp de înavuțire fără muncă, s-a desfășurat acțiunea de colectivizare a agriculturii și de „înregimentare” a țăranului român care se încheie în primăvara anului 1962 cu „transformarea socialistă a agriculturii” în România**. O concluzie poate fi și cea a scriitorului Nicolae Breban: „*Și-astfel se încheie, într-o glorie amară, zisa colectivizare, furtul pământului, al vitelor și uneltelor de la țărani, de la gospodarii satului românesc, umiliți, chinuți și furați, terfelți în mândria lor ce o purtau din părinți, moși și străbuni*”

Copiind în continuare modelul sovietic **doctrina agrară a Partidului Comunist din România a prevăzut și dezvoltarea unui puternic sector de stat în agricultură**. În anul 1953 apare în arhiva secretă a Consiliului de Miniștri H.C.M. 308 cu privire la terenurile pentru care s-au făcut cereri de trecere în proprietatea statului precum și la terenurile părăsite, hotărâre nepublicată în Monitorul Oficial niciodată.

Justificarea trecerii acestor terenuri agricole în proprietatea statului o găsim în expunerea de motive a H.C.M. 308/1953: *„procesul de dezvoltare a industriei socialiste în patria noastră a creat condiții ca zeci de mii de cetățeni din rândurile țărânimii muncitoare să se îndrepte către diferitele ramuri ale industriei, către fabrici și uzine, către orașe, mărinind neconținut numărul locuitorilor, numărul muncitorilor, tehnicienilor și funcționarilor astfel că un mare număr dintre ei au făcut cereri de trecere a terenurilor agricole ce le posedă în proprietatea statului”*. HCM 308 este de un cinism caracteristic puterii comuniste. Proprietarii trebuiau să facă cereri ca să predea de bună voie terenul agricol din proprietatea lor privată în proprietatea statului.

Formula găsită **„de predare de bună voie”** a terenului de către proprietari, prin cerere, **evita formula juridică a expropriării**, care nu mai avea justificare în condițiile proprietăților mici și mijlocii. Cei care au trăit această perioadă își amintesc, desigur, că erau amenințați în permanență cu desfacerea contractului de muncă, cu exmatricularea, cu evacuarea din locuințele unde erau chiriași, în cazul în care nu acceptau să facă cereri de cedare a terenurilor agricole. De fapt printr-un act samavolnic H.C.M. 308/1953, conform art. 14, dădea muncitorilor, funcționarilor și pensionarilor în locul **proprietății**, adică a pământului ca sursă a bunăstării, niște **cartele**. Astfel a trecut în proprietatea G.A.S. o suprafață de circa 250.000 ha, afectând peste 150.000 de familii de țărani.

În anul 1959, apare **Decretul 115 pentru a da „lovitura de grație”, „exploatării omului de către om în agricultură” prin trecerea „în folosința”** gospodăriilor agricole colective sau în folosința gospodăriilor agricole de stat a terenurilor „generatoare de exploatare”. Se preciza *„pentru lichidarea rămășițelor oricăror forme de exploatare a omului de către om în agricultură, în scopul ridicării continue a nivelului de trai material și cultural al țărânimii muncitoare și al dezvoltării construcției socialiste*. Dacă la începutul colectivizării s-au înscris în colectiv cei mai fără de căpătâi săteni, cei care vedeau în G.A.C. un loc în care să poată trăi fără muncă, după anii 1957-1958, procesul de colectivizare a stagnat. Conducerea comunistă de atunci și-a dat seama că nu era posibilă finalizarea colectivizării fără țăranii de frunte ai satelor. Or, aceștia, cu toate presiunile făcute asupra lor timp de zece ani (1949-1959), nu acceptau colectivizarea. Deși numărul acestor țărani nu era mare în fiecare sat, dar prin poziția lor, prin autoritatea și moralitatea lor în colectivitățile rurale,

dar mai ales prin suprafețele de teren agricol pe care la aveau în proprietate, reprezentau o frână majoră pentru încheierea colectivizării.

Prin aplicarea Decretului 115/1959 sunt depozitate parțial sau total 100.000 de familii de țărani, cu suprafața trecută în folosința statului (a G.A.S.-urilor) de circa 300.000 ha. Pământul trecut „în folosință” nu a fost expropriat, ci pur și simplu folosit de către I.A.S.-uri. Ar fi de reținut că în conformitate cu dreptul funciar, acest teren se află de fapt și de drept și azi în proprietatea celor depozedați în anul 1959.

Astfel în anul 1962, se încheie procesul de „**transformare socialistă**” a agriculturii în România, trecând abuziv suprafața de 1,78 milioane ha la I.A.S., iar suprafața de 9,5 milioane ha în proprietatea colectivă. În zonele montane necolectivizate a mai rămas în proprietate privată suprafața agricolă de 882.000 ha (6% din suprafața agricolă), din care 343.000 ha suprafață arabilă (3,5% din suprafața arabilă a țării). Astfel, într-o perioadă scurtă, de numai circa 15 ani, **țaranul român din proprietar funciar devine colectivist sau salariat**, rămânându-i în posesie numai casa de locuit, 250 de metri pătrați de grădină și, eventual câteva animale.

Astfel avem răspunsul și la întrebarea cum s-a înlăptuit reforma agrară în România comunistă. **Amploarea proceselor de distrugere a sistemului economiei de piață, a economiei rurale, a proprietății industriale, comerciale, bancare și funciare, degradarea rapidă, până la desființare a instituțiilor societății civile și a structurilor democrației, în paralel cu „introducerea și consolidarea” economiei centralizate, a sistemului etatist și al colectivizării agriculturii precum și a dictaturii partidului unic, de fapt a dictaturii personale, și-a lăsat adânc amprenta asupra tuturor structurilor economice și sociale.**

Dar considerăm că cel mai puternic a fost afectat în această perioadă spațiul rural. Brutalitatea „transformărilor socialiste” au redus la zero principalele valori ale spațiului rural: **proprietatea funciară, gospodăria privat-familială, moralitatea, coeziunea familială, tradițiile, obiceiurile și cultura populară.** S-a încercat, și într-o oarecare măsură s-a reușit, **îndepărtarea tineretului de biserică, frângerea credinței în Dumnezeu și în bunele moravuri ale lumii satului.**

Pentru o concluzie finală asupra experimentului dramatic al colectivizării agriculturii asupra colectivităților țărănești îl vom cita, tot pe Academicianul Nicolae Breban: „*Drama mare a comunismului, n-o spune nimeni, o spun eu și am să o tot spun până mor, nu a fost a intelectualității,*

nici a bisericii, nici a mării finanțe, marea dramă a fost cea a țaranului român.”

În final, am completa cu remarca, că această dramă a țaranului român mai are urmări și azi, într-un nou sistem dar în care agricultura continuă să fie cenușăreasa economiei române, cu deficite economice record la produsele agricole. Acesta într-o țară bogată, cu terenuri fertile și țărani destoinici în care ne lăudăm uneori că putem hrăni 80 milioane de locuitori. Am scăpat de sistemul comunist și mai ales de colectivizare, un termen complet demonetizat de care nu mai vrem sa auzim. Oare suntem acum pe drumul cel bun? Oare guvernanta actuală ajută țaranul român? Oare mai avem țărani? Am încercat să răspundem la două întrebări generale legate de colectivizarea comunistă și am ajuns la altele trei întrebări. Este desigur nevoie de o altă întvedere pentru a răspunde la ele, deci sperăm să ne mai revedem.

Rememorarea acestui experiment pentru generația care a trăit aceste evenimente are desigur un simbol aparte. Este bine ca aceste informații să fie tipărite și transmise și noii generații de agricultori dar și noilor guvernanti pentru a evita greșelile trecutului și pentru a nu găsi motivație în altă parte la atunci când nu suntem în stare să ne gospodărim cum trebuie pământul, animalele, plantele și lumea rurală.

COLECTIVIZAREA AGRICULTURII (1949-1962), DISTRUGEREA LUMII TRADIȚIONALE A SATULUI

Academician Emil Burzo

Anul acesta se împlinesc 60 de ani de la încheierea procesului de colectivizare a agriculturii în România, acțiune realizată având la baza modelul sovietic. Miza o reprezenta regimul juridic comunist al proprietății, care avea în vedere printre altele eliminarea proprietății private din agricultură și, astfel, un control mai strâns a statului asupra țărănimii.

Pământul e însuși rostul țăranului de a fi, după cum se exprima atât de plastic Liviu Rebreanu în discursul de recepție de la Academia Română *„Destinul pământului care ne-a născut și ne-a crescut a trebuit să comande și destinul neamului nostru. Cu cât se înmulțeau suferințele și treceau vremurile țăranul român s-a îndărădnicit în răbdare, dragostea lui de pământ s-a învărtoșat. Tarina se amesteca neconținut cu cenușa și oasele inaintașilor, iar văzduhul se umplea cu umbrele și sufletele lor. Nimeni nu-l putea clinti din loc, nicio putere nicio schingiuire”*. Atât de legat de glia strămoșească, în care dragostea de pământ era definitivă, despuieră de acesta a reprezentat una din marile tragedii ale perioadei comuniste.

Procesul de colectivizare a agriculturii a fost virulent și a condus la transformarea lumii tradiționale a satului românesc cu consecințe grave atât pe plan economic, cât și moral. Colectivizarea a însemnat, de fapt, un rapt comis de statul comunist înscăunat în România de „armata eliberatoare” venită de la răsărit. Acest proces se pare că a început odată cu Directiva NKVD NK/003/1947 trimisă țărilor din lagărul comunist, care la art. 13 spunea: *„Politica față de mica gospodărie țărănească să urmeze un curs care să facă gospodăria particulară nerentabilă. După aceea, trebuie începută colectivizarea. În cazul în care ar interveni o rezistență mai mare din partea țăranilor, trebuie reduse mijloacele de producție repartizate acestora, concomitent cu creșterea obligațiilor de predare a cotelor”*. Aceste indicații, în general, au stat la baza procesului de colectivizare din România, în anii ce urmează, în acord cu dogma marxist-leninistă potrivit căreia *„mica proprietate generează capitalism zi de zi, ceas de ceas, spontan și în*

COLECTIVIZAREA AGRICULTURII (1949-1962), DISTRUGEREA LUMII TRADIȚIONALE A SATULUI

Academician Emil Burzo

Anul acesta se împlinesc 60 de ani de la încheierea procesului de colectivizare a agriculturii în România, acțiune realizată având la baza modelul sovietic. Miza o reprezenta regimul juridic comunist al proprietății, care avea în vedere printre altele eliminarea proprietății private din agricultură și, astfel, un control mai strâns a statului asupra țărănimii.

Pământul e însuși rostul țaranului de a fi, după cum se exprima atât de plastic Liviu Rebreanu în discursul de recepție de la Academia Română *„Destinul pământului care ne-a născut și ne-a crescut a trebuit să comande și destinul neamului nostru. Cu cât se înmulțeau suferințele și treceau vremurile țaranul român s-a îndărădnicit în răbdare, dragostea lui de pământ s-a învărtoșat. Tarina se amesteca neconținut cu cenușa și oasele înaintașilor, iar văzduhul se umplea cu umbrele și sufletele lor. Nimeni nu-l putea clinti din loc, nicio putere nicio schinguire”*. Atât de legat de glia strămoșească, în care dragostea de pământ era definitorie, despuieră de acesta a reprezentat una din marile tragedii ale perioadei comuniste.

Procesul de colectivizare a agriculturii a fost virulent și a condus la transformarea lumii tradiționale a satului românesc cu consecințe grave atât pe plan economic, cât și moral. Colectivizarea a însemnat, de fapt, un rapt comis de statul comunist înscăunat în România de „armata eliberatoare” venită de la răsărit. Acest proces se pare că a început odată cu Directiva NKVD NK/003/1947 trimisă țărilor din lagărul comunist, care la art. 13 spunea: *„Politica față de mica gospodărie țărănească să urmeze un curs care să facă gospodăria particulară nerentabilă. După aceea, trebuie începută colectivizarea. În cazul în care ar interveni o rezistență mai mare din partea țăranilor, trebuie reduse mijloacele de producție repartizate acestora, concomitent cu creșterea obligațiilor de predare a cotelor”*. Aceste indicații, în general, au stat la baza procesului de colectivizare din România, în anii ce urmează, în acord cu dogma marxist-leninistă potrivit căreia *„mica proprietate generează capitalism zi de zi, ceas de ceas, spontan și în*